

Uitgangspuntennotitie 2018-2021

Gemeente Nieuwkoop

29 juni 2017

1.	Macro-economische verkenning	3
2.	Meerjarenbegroting bij de start van de UPN	6
	2.1 Meerjarenbegroting na de voorjaarsnota 2017	6
	2.2 Autonome ontwikkelingen	6
	2.3 Belastingplan 2018	7
3.	Beleidskeuzes	9
	3.1 Programma Ruimtelijke ontwikkeling	10
	3.1.1 Financiële consequenties	10
	3.1.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	10
	3.2 Programma Ruimtelijk beheer	13
	3.2.1 Financiële consequenties	13
	3.2.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	13
	3.3 Programma Sociaal domein	15
	3.3.1 Financiële consequenties	15
	3.3.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	15
	3.4. Programma Bestuur en dienstverlening	17
	3.4.1 Financiële consequenties	17
	3.4.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	17
	3.5 Bedrijfsvoering	18
	3.5.1 Financiële consequenties	18
	3.5.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	18
	3.6 Algemene Dekkingsmiddelen	19
	3.6.1 Financiële consequenties	19
	3.6.2 Uitgewerkte toelichting per keuze	19

1. Macro-economische verkenning

De Nederlandse economie staat er na de grote recessie weer beter voor. Volgens het Centraal Planbureau (CPB) zet het gestage herstel in de periode 2018-2021 door, zowel internationaal als in Nederland. De Nederlandse economie groeit over deze periode gemiddeld iets minder dan twee procent. Het internationale beeld is echter met onzekerheden omgeven, dit kan ook gevolgen hebben voor de groei en het verdere herstel in Nederland.

Door de groeiende economie is het begrotingstekort van het rijk snel afgenomen en inmiddels zelfs omgeslagen in een begrotingsoverschot. Doordat de uitkering uit het gemeentefonds meestijgt met de uitgaven van de rijksoverheid (samen de trap op/af methodiek) neemt normaalgesproken ook de financiële armslag van gemeenten toe. De nu lopende kabinetsformatie maakt het echter lastig hier voorspellingen over te doen. Verschillende (van de onderhandelende) politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma aanzienlijke kortingen op het gemeentefonds opgenomen. Daarnaast zal de ontwikkeling van de uitgaven door het rijk afhangen van het nieuwe kabinetsbeleid.

Naast het gemeentefonds zijn belastingen en leges en het grondbedrijf andere belangrijke inkomstenbronnen van de gemeente. Op het gebied van belastingen streeft het college er naar om de totale gemeentelijke lasten voor inwoners niet te laten stijgen (alleen inflatie). De belastinginkomsten laten hierdoor een stabiel beeld zien. Twee ontwikkelingen kunnen wel invloed hebben op het gemeentelijke belastinggebied. De eerste is zeker, het afschaffen van de precariobelasting in 2022. Gemeenten hebben nog vierenhalf jaar de tijd om zich voor te bereiden op de afschaffing van de precariobelasting. Ook wordt er al enkele jaren gesproken over een eventuele uitbreiding van het gemeentelijke belastinggebied. Onder het moto “bepalen betekent betalen” wordt nagedacht over het verlagen van de rijksbelasting en tegelijkertijd het verruimen van de mogelijkheden voor gemeenten om belasting te heffen (bijvoorbeeld door herintroductie van de OZB-gebruikers van woningen of een ingezetenenbelasting). Ongetwijfeld is dit ook een van de thema's bij de kabinetsformatie.

De woningmarkt herstelt volgens het CPB snel. Het aantal te koop staande woningen daalt en de vraag naar woningen blijft toenemen. De productie van nieuwbouwwoningen is nog laag in vergelijking met het niveau van voor de crisis. Dit draagt bij aan het herstel van de prijzen. De hogere vraag en snel toenemende huizenprijzen leiden voor de gemeente tot de verkoop van meer kavels en hogere grondprijzen. De markt vraagt om het beschikbaar stellen van meer gronden en de versnelling van nieuwbouwprojecten. Hierdoor lopen de opbrengsten van de bestaande grondexploitaties op of worden de verwachte verliezen lager.

Buiten ontwikkelingen met betrekking tot de gemeentelijk inkomsten zien wij regionaal, nationaal en internationaal ook een aantal ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op onze beleidsuitvoering en uitgavenpatroon.

Zo vinden steeds meer mensen volgens het CPB een baan, de werkgelegenheid trekt aan maar omdat ook het arbeidsaanbod toeneemt, daalt de werkloosheid maar langzaam. Mede door de instroom van statushouders, die niet altijd direct bemiddelbaar zijn, neemt het aantal bijstandsgerechtigden in Nieuwkoop slechts geleidelijk af.

Het sociaal domein is de laatste jaren erg in verandering geweest en is dat nog steeds. Gemeenten hebben taken van het rijk, de provincies en zorgkantoren overgenomen. Landelijk en regionaal worden aanzienlijke tekorten zichtbaar op de budgetten voor de uitvoering van de jeugdwet en de participatiewet. Tegelijkertijd speelt de discussie over de overschotten op de Wmo budgetten in 2015 en 2016, dit kan gevolgen hebben voor de uitkering die gemeenten van het rijk ontvangen. De nieuwe situatie in het sociaal domein is nog niet geheel uitgekristalliseerd en er ligt nog een grote

transformatie opgave. Dit maakt dat de financiering van de taken in het sociaal domein de komende jaren op de agenda zal blijven staan.

Een andere belangrijke systeemwijziging die op gemeenten afkomt is de omgevingswet. De omgevingswet zal nieuwe taken met zich mee brengen en om een andere, meer integrale, manier van werken vragen. De komende jaren bereiden we ons voor op de implementatie van deze nieuwe wet.

De wet zal financiële en personele gevolgen hebben voor de gemeente begroting.

Informatiebeveiliging en de omgang met privacygevoelige gegevens krijgt steeds meer aandacht.

Zeker sinds de decentralisatie van taken op het gebied van zorg, jeugd en werk en inkomen beschikken gemeenten over steeds meer gevoelige persoonsgegevens. Steeds meer geld en capaciteit is nodig om de beveiliging op een voldoende niveau te brengen en houden. Zo zijn organisaties inmiddels verplicht om datalekken te melden en moeten zij binnenkort een privacy officer aanstellen. Daarnaast wordt de uitvoer van steeds meer audits een wettelijke vereiste. Het niet voldoen aan de wettelijke bepalingen kan grote consequenties hebben, als het afgesloten worden van essentiële diensten en hoge boetes.

Naast ontwikkelingen met directe financiële consequenties zien we ook een aantal trends die invloed gaan hebben op het leven van onze inwoners en onze organisatie.

Steeds verdergaande automatisering van de woon- en werkomgeving is een van deze ontwikkelingen die in de toekomst grote gevolgen kan hebben. Deze automatisering biedt kansen maar brengt ook het voortbestaan van bestaande beroepen in gevaar. In eerste instantie gaat het hierbij veelal om lager geschoold werk zoals administratieve functies, dit is al goed te zien bij bijvoorbeeld banken. Echter ook hoger geschoolde beroepen zoals die van accountants en bij de rechtbank zullen in de toekomst mogelijk sterk veranderen onder invloed van automatisering. Tegelijkertijd ontstaan onder invloed van automatisering ook weer nieuwe banen. Automatisering speelt ook een steeds belangrijkere rol bij de dienstverlening van de gemeente. Inwoners kunnen online steeds meer zaken regelen en werkprocessen worden geautomatiseerd. Deze ontwikkeling brengt echter ook grote investeringen met zich mee.

De wereld is door toegenomen mobiliteit en internet steeds kleiner geworden. Dit heeft gevolgen voor hoe mensen hun leven leiden en de leefomgeving. Het wordt steeds moeilijker om bepaalde voorzieningen overal te handhaven. Zo zien we bijvoorbeeld (landelijk) dat het steeds lastiger wordt nieuwe huurders te vinden voor leegkomende winkelpanden en horecagelegenheden. Het is als gemeente belangrijk te blijven investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Klimaatverandering en duurzaamheid worden een steeds belangrijker thema dat knelpunten maar ook kansen met zich mee brengt. Gemeenten worden nadrukkelijk gezien als een van de partners die op dit gebied verantwoordelijkheid moeten nemen. Dit kan bijvoorbeeld door een duurzame bedrijfsvoering, gescheiden afvalinzameling, verduurzaming van huisvesting en maatschappelijk vastgoed en het aanjagen en/of subsidiëren van duurzame initiatieven. Maar steeds meer wordt ook naar gemeenten en andere overheden gekeken voor het mogelijk maken van, participeren in of op gang brengen van de transformatie van een fossiele naar een duurzame wereld. Voorbeelden hiervan zijn aardgasvrije nieuwbouwwijken en grootschalige investeringen in duurzame energie.

Op het gebied van ruimtelijke ordening zien we steeds meer nadruk op ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde omgeving. Gedacht moet hierbij worden aan renovatie, herbesteding, sanering en herontwikkeling van in onbruik geraakte gebouwen en terreinen. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld ook dat richting de toekomst de nadruk van nieuwe woningbouwlocaties zal verschuiven van uitbreiding naar meer inbreiding.

Burgerparticipatie is een onderwerp dat het college erg belangrijk vindt. De komende jaren zal burgerparticipatie een steeds grotere rol gaan spelen in onze dagelijkse werkzaamheden. Een onderwerp dat hiermee samenhangt is bestuurlijke legitimiteit. De laatste jaren zien we een trend dat inwoners steeds beter opgeleid zijn, mondiger worden en andere verwachtingen hebben van de overheid en dus ook de gemeente. Tegelijkertijd zijn steeds minder mensen verbonden aan politieke partijen. Deze zaken maken dat de traditionele democratie soms gaat wringen en de legitimiteit van het systeem ter discussie wordt gesteld. Steeds vaker wordt gesproken over alternatieve vormen van democratie (nieuwe democratie) die het bestaande systeem kunnen aanvullen of zelfs gedeeltelijk kunnen vervangen. Deze ontwikkeling heeft zeker ook gevolgen voor werkwijze raad, college en organisatie.

2. Meerjarenbegroting bij de start van de UPN

2.1 Meerjarenbegroting na de voorjaarsnota 2017

Het BBV schrijft een materieel sluitende begroting voor. De eisen van de toezichthouder (Provincie) zijn dat het eerste jaar (2018) en het laatste jaar (2021) sluitend is. Het college onderschrijft deze eisen. We zijn een financieel gezonde gemeente en willen dat ook blijven.

In de uitgangspuntennotitie kijken we vooruit naar de begrotingsperiode 2018-2021. Financieel startpunt van onze vooruitblik is de stand van de actuele begroting in meerjarenperspectief. Dat betekent de stand van de primitieve begroting, aangevuld met tussentijds vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met de wijzigingen uit de voorjaarsnota.

	2017	2018	2019	2020	2021
Begroting 2017-2020	-960	117	-13	-270	-270
Raadsbesluiten t/m maart 2017	-34	-410	-555	-567	-579
Voorjaarsnota	859	286	286	278	278
Meerjarenbegroting na VJN	-135	-7	-282	-559	-571

Vanuit dit startpunt kijken we eerst naar de autonome ontwikkelingen: wat komt er op ons af waarop we geen invloed kunnen uitoefenen? Op de autonome ontwikkelingen volgen de keuzes: welk beleid willen we de komende tijd inzetten? Zetten we de kosten van de voorstellen op een rijtje, dan komen we onder aan de streep op een nieuw meerjarig begrotingssaldo.

2.2 Autonome ontwikkelingen

Algemene Uitkering (AU)

In Nieuwkoop werken we in de begroting met constante prijzen, dat betekent dat we de inflatie niet meerjarig opnemen in de begroting. Dat geldt ook voor de berekening van de algemene uitkering. Aan het begin van een nieuw jaar vindt eenmalig een correctie plaats voor inflatie. Daarnaast zal in de meicirculaire blijken of er sprake is van een wijziging van het accres. In deze Uitgangspuntennotitie gaan we uit van de aanname dat de negatieve effecten van de inflatie (prijzontwikkeling en de loonontwikkeling) worden gecompenseerd door de inflatiecorrectie op de algemene uitkering, aangevuld met de ontwikkeling van het accres. Vanuit de aanname gaan we voor 2018 uit van een correctie van structureel € 389.000.

Loonontwikkeling

We gaan uit van een voorlopige cao-verhoging van 2,1% (bron: CPB, centraal economisch plan 2017, dd 24 maart 2017). De totale salarislasten in 2017 zijn € 13.860.000 (bron: begroting 2017-2020). De stijging van de loonkosten in 2018 wordt dan € 291.000.

Prijzontwikkeling/inflatie

Bij de kosten en opbrengsten van goederen en diensten gaan we voor 2018 uit van een index van 1,4%. (bron: CPB, centraal economisch plan 2017, dd 24 maart 2017). Bij een totaal van lasten van goederen en diensten (excl grexen en belastingen) van circa € 15,5 mln moeten we rekening houden met een nadeel van € 219.000. Voor de baten (excl grexen en belastingen in 2018 in totaal een kleine € 5 mln) geldt dat we rekening moeten houden met € 70.000 aan voordeel.

Verbonden Partijen

De werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (voorheen bekend als de "commissie Strijk") heeft afgesproken voor 2018 een indexering van de bijdragen toe te staan van 1,3 % ten opzichte van 2017. De totale bijdrage aan GR's (excl SVHW) in 2018 bedraagt € 4,2 mln. De verhoging van de bijdrage aan SVHW valt buiten de strijknorm en loopt op van € 19.000 in 2018 tot € 37.000 in 2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Meerjarenbegroting na VJN	-135	-7	-282	-559	-571
Autonome ontwikkelingen					
Inflatiecorrectie Algemene Uitkering (AU)		-389	-389	-389	-389
Loonontwikkeling		291	291	291	291
Prijzontwikkeling lasten		219	216	214	214
Prijzontwikkeling baten (excl belastingen)		-70	-70	-71	-71
Verbonden Partijen (incl SVHW)		73	83	92	92
Begroting na autonome ontwikkelingen	-135	118	-151	-422	-434

2.3 Belastingplan 2018

Algemeen

Wij streven ernaar een reële verhoging van de gemiddelde lastendruk per huishouden te voorkomen. Het 'woonlastenmandje' (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) moet, buiten de inflatie, zoveel mogelijk gelijk blijven. Buiten het streven de woonlasten niet reëel te laten stijgen, geldt voor de riool- en de afvalstoffenheffing dat ze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Uitgangspunt voor de OZB is de indexering van de opbrengst met het voor het nieuwe belastingjaar verwachte gecorrigeerde inflatiepercentage (voor 2018: 1,4 %). Voor wijzigingen in het WOZ-areaal (een toe- of afname in de voorraad onroerende zaken waarover de gemeente OZB kan heffen) geldt als uitgangspunt:

% stijging areaal t.o.v. voorgaand belastingjaar = % stijging opbrengst OZB t.o.v. voorgaand belastingjaar

Rioolheffing

Conform het raadsbesluit van 4 november 2014 wordt de rioolheffing verhoogd met de inflatie (1,4%), aangevuld met een extra verhoging van 1,23%.

Afvalstoffenheffing

In de begroting 2012 is besloten het tarief voor de afvalstoffenheffing niet te verhogen en voor die heffing het kostendekkendheidsprincipe los te laten. Het verschil tussen opbrengsten en kosten werd onttrokken aan de egalatievoorziening, die mede daardoor inmiddels bijna is uitgeput. Ons college wil zorgvuldig en robuust begroten en stelt daarom voor het tarief voor de afvalstoffenheffing in 2018 weer kostendekkend te maken. Het verschil tussen opbrengsten en kosten is € 225.000 per jaar. Daarnaast loopt de afvalstoffenheffing in de begroting 2018 mee in de indexering van 1,4%.

Overige gemeentelijke belastingen

Het tarief van de precariobelasting mag van wetswege niet worden verhoogd. Over de algemene beleidslijn voor de precariobelasting volgt hieronder een voorstel. De hondenbelasting is met ingang

van 2017 afgeschaft. Onder overige gemeentelijke belastingen vallen met ingang van 2018 de forensenbelasting, de begraafplaatsrechten, de marktgeden en de leges.

Algemeen uitgangspunt is een jaarlijkse indexering van de opbrengst met het inflatiepercentage (1,4%). Uitzonderingen hierop zijn begraafplaatsrechten en heffingen die verbonden zijn aan wettelijke tarieven.

	2017	2018	2019	2020	2021
Begroting na autonome ontwikkelingen	-135	118	-151	-422	-434
Belastingplan 2018					
Onroerende zaakbelasting (OZB)		-101	-101	-101	-101
Rioolheffing*		0	0	0	0
Afvalstoffenheffing		-225	-225	-225	-225
Overige belastingen		-24	-24	-22	-22
Begroting na belastingplan 2018	-135	-232	-501	-770	-782

* de invloed van de indexatie van de kostendekkende tarieven wordt bewust niet meegenomen, omdat pas in de uitwerking duidelijk wordt in hoeverre de indexatie van zowel de lasten als de baten van invloed is op het begrotingsresultaat.

3. Beleidskeuzes

In de jaarrekening hebben we aangegeven niet via resultaatsbestemming nieuw beleid te willen initiëren. Het resultaat van de jaarrekening is dan ook gestort in de algemene reserve, in afwachting van de voorstellen in deze uitgangspuntennotitie. Hieronder volgen de beleidsvoorstellen voor 2018. We beginnen met een recapitulatie van de kosten van de voorstellen en de voorgestelde dekking ervan. Voorstellen met incidentele financiële gevolgen worden van een incidentele dekking voorzien, voorstellen met structurele gevolgen van een structurele. De incidentele dekking bestaat uit onttrekkingen aan de algemene reserve, in feite betreft het hier de bestemming van het resultaat van 2016. De structurele dekking bestaat uit het geprognostiseerde meerjarige overschot dat in het vorige hoofdstuk is gepresenteerd als het startpunt van deze uitgangspuntennotitie.

Totaaloverzicht

Totaaloverzicht per programma	2018	2019	2020	2021
<i>Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling</i>	1.175	-	-	-
<i>Programma 2 Ruimtelijk beheer</i>	84	50	25	75
<i>Programma 3 Sociaal domein</i>	220	200	100	100
<i>Programma 4 Bestuur en dienstverlening</i>	30	-	-	-
<i>Programma 5 Bedrijfsvoering</i>	-	-	-	-
<i>Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen</i>	100	250	375	500
Saldo voorstellen	1.609	500	500	675
<i>Incidentele dekking</i>				
<i>Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling</i>	-1.175	-	-	-
<i>Programma 2 Ruimtelijk beleid</i>	-60	-25	-	-
<i>Programma 3 Sociaal domein</i>	-120	-100	-	-
<i>Programma 4 Bestuur en dienstverlening</i>	-30	-	-	-
<i>Programma 5 Bedrijfsvoering</i>	-	-	-	-
<i>Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen</i>	-	-	-	-
Benodigde structurele dekking	224	375	500	675

Bij een aantal beleidskeuzes wordt voorgesteld om deze – vanwege het incidentele karakter – te dekken uit het jaarrekeningresultaat 2016. Daarnaast zijn er voorstellen die structureel van aard zijn.

	2017	2018	2019	2020	2021
Begroting na belastingplan 2018	-135	-232	-501	-770	-782
Benodigde structurele dekking		224	375	500	675
Begroting na voorgestelde beleidskeuzes	-135	-8	-126	-270	-107

In de navolgende hoofdstukken wordt per programma de financiële consequenties weergegeven en een uitgewerkte toelichting per beleidskeuze.

Klik hieronder om direct naar een van de programma's te gaan:

Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling
Programma 2 Ruimtelijk beheer
Programma 3 Sociaal domein
Programma 4 Bestuur en dienstverlening
Programma 5 Bedrijfsvoering
Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen

3.1 Programma Ruimtelijke ontwikkeling

3.1.1 Financiële consequenties

Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling	2018	2019	2020	2021
1. Energietransitie	775.000	-	-	-
2. Omgevingswet	300.000	-	-	-
3. Economische Actieagenda/ondernemerspeiling	100.000	-	-	-
4. Wandelsteiger en natuurvriendelijk oever Kerkpad	-	-	-	-
Saldo voorstellen	1.175.000	-	-	-

3.1.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

1. Energietransitie

In 2020 moet Nederland 20% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990, 20% minder energie verbruiken en 16% duurzame energie opwekken. Bij het klimaatverband van Parijs is afgesproken dat Nederland in 2050 de CO₂ uitstoot met 95% vermindert. Daarvoor is het noodzakelijk dat overgestapt wordt van fossiele brandstoffen naar duurzame energie-oplossingen. Dit vraagt ander gedrag en aanpassingen van de economie. Ook heeft dit effect op het landschap en de ruimtelijke inrichting. De weg naar een energieneutraal Nederland wordt de “energietransitie” genoemd.

De overheid heeft dus ambitieuze doelen gesteld. Gemeenten hebben een belangrijke voorloperfunctie bij het behalen van deze doelstelling.

In het licht van bovenstaande ontwikkelingen is het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland sinds januari 2016 voor de gelijknamige regio actief met het thema energietransitie. Binnen de regio Holland Rijnland hebben meerdere gemeenten ondertussen hun ambities en doelstellingen rondom energie uitgesproken. Meestal als onderdeel van een bredere Duurzaamheidsagenda. De 14 aangesloten gemeenten voeren lokaal al diverse projecten uit. Door sommige activiteiten regionaal te organiseren kunnen schaalvoordelen worden behaald, trajecten worden versneld en kan meer impact worden gerealiseerd. Samen met de 14 gemeenten, de omgevingsdiensten en het Hoogheemraadschap van Rijnland werkt Holland Rijnland aan een energieakkoord.

Vervolgens is het aan elke individuele gemeente om zelf (of in intergemeentelijk verband) te komen tot het treffen van maatregelen c.q. het uitvoeren van projecten waarmee de landelijke doelstellingen voor 2020 en 2050 kunnen worden behaald.

Omdat het veelal zal gaan om (op dit moment nog) onrendabele investeringen gaan de gedachten uit naar de vorming van een fonds waaruit bijvoorbeeld de onrendabele top van veelbelovende warmtetransitie- en duurzame energieprojecten kan worden gefinancierd. Zonder zo'n bijdrage uit het fonds zouden deze projecten naar verwachting niet van de grond komen. Te denken valt daarbij uit het realiseren van solar-velden of aanleg van warmtenetten / infrastructurele maatregelen nodig voor collectieve energieoplossingen in de gebouwde omgeving zoals bijvoorbeeld het mogelijk benutten van restwarmte vanuit de RWZI Nieuwveen voor de Verwondering.

In 2018 dient een begin te worden gemaakt met fondsvorming. In eerste instantie wordt gedacht aan een eenmalige bedrag van € 775.000 ten lasten van het rekeningresultaat 2016 aangevuld met een aanvullend, oplopend bedrag over een periode van vier jaar. De storting kan plaatsvinden in de reserve Duurzaamheid. Op deze wijze wordt een bedrag van € 2.000.000 apart gezet voor de energietransitie.

2. Omgevingswet

In de loop van 2019 maar mogelijk pas in 2020 zal de nieuwe Omgevingswet in werking treden. In deze wet worden 26 wetten gebundeld en het aantal AmvB's (Algemene maatregel van Bestuur) teruggebracht van 120 naar 4. Doelstelling van de nieuwe Omgevingswet is kortere procedures, meer kwaliteit voor de leefomgeving, een grotere keuzevrijheid voor inwoners en ondernemers en een integrale benadering van vraagstukken en initiatieven.

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten: De omgevingsvisie, het programma, het omgevingsplan, de algemene rijksregels voor activiteiten, de omgevingsvergunning en het projectbesluit.

Als Nieuwkoop volgen we de VNG routeplanner als handleiding voor de implementatie van de Omgevingswet. Deze routeplanner biedt een helder stappenplan om een eigen route voor de invoering van de Omgevingswet te ontwikkelen.

Een eerste stap is het opstellen van een Plan van Aanpak. In dit plan wordt beschreven wat de opgave is, waarom we dit doen en hoe we het gaan aanpakken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in drie sporen waaraan gelijktijdig wordt gewerkt: Het spoor van de implementatie van de Omgevingswet, het spoor van de pilot van het omgevingsplan en het spoor van de omgevingsvisie.

In de VNG-routeplanner zijn ICT voorzieningen onderdeel van het programmaplan. De nieuwe manier van werken die de Omgevingswet voorstaat heeft ontegenzeggelijk ook grote invloed op onze ICT.

Het plan van aanpak is door de gemeenteraad op 9 maart 2017 vastgesteld. De vervolgstappen die in dit plan worden voorgesteld zijn ook gebaseerd op de VNG routeplanner inclusief tijdspad. De eerstkomende vervolgstap is het vaststellen van de startnotitie door de gemeenteraad (september 2017). In deze startnotitie wordt een budgetraming, een impactanalyse en een stakeholdersanalyse opgenomen. In de startnotitie wordt ook de ambitie van de gemeenteraad geformuleerd (of althans een advies daartoe geformuleerd)

In het kader van de begroting 2017-2018 was voor beide jaren een p.m. post opgenomen. Nog niet duidelijk is hoeveel middelen (menskracht, financiën) extra nodig zijn om de implementatie van de nieuwe wet succesvol te laten verlopen. Dat zal pas na de zomer (startnotitie) in grote lijnen duidelijk zijn. Toch is nu wel al duidelijk dat de implementatie complex en veelomvattend is. Op dit moment is binnen de organisatie 2 fte volledig vrijgemaakt. Of dit voldoende is, moet nog blijken. De werkzaamheden aan de implementatie mogen in ieder geval niet ten kosten gaan van de dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven. Daarom wordt voorgesteld om een bedrag van € 300.000 beschikbaar te stellen om daarmee de implementatie van de wet in de komende drie jaren te kunnen ondersteunen.

3. Economische Actieagenda/ondernemerspeiling.

In de door de raad vastgestelde Economische Actie Agenda heeft de raad haar ambities geformuleerd ten aanzien van economie, bedrijvigheid en detailhandel. Vanuit de Economische Actie Agenda zijn er drie werkgroepen opgericht: detailhandel, ZZP en de werkgroep Bovenland.

In september zullen de voorzitters van de drie werkgroepen de raad informeren omtrent de voortgang en de behaalde resultaten. Het college hecht grote waarde aan het voortvarend kunnen uitvoeren van de Economische Actie Agenda en de aanbevelingen die door de drie werkgroepen zullen worden gedaan. Er wordt ook een ondernemerspeiling gehouden. Om uitvoering te kunnen geven aan de aanbevelingen en het resultaat van de ondernemerspeiling wordt ingeschat dat extra geld noodzakelijk is. Voor 2018 denken we aan een bedrag van € 100.000.

4. Wandelsteiger en natuurvriendelijk oever Kerkpad

De Gebiedsdeal Hoogheemraadschap Rijnland met de gemeente Nieuwkoop heeft als doel het creëren van meer mogelijkheden voor recreatie en het verbeteren van de waterkwaliteit van de Langeraarze Plassen. In dit kader wordt als concreet project de aanleg van een wandelsteiger langs een deel van het Kerkpad in combinatie met natuurvriendelijke oevers voorgesteld. Met de aanleg van een wandelsteiger met een lengte van circa 175 meter wordt tegemoet gekomen aan de behoefte om de recreatie en de toegankelijkheid van de plassen te verbeteren.

Het project (vooralsnog geraamd op circa € 130.000) zal worden aangemeld bij het MJP (Meerjarenplan) dat is opgesteld voor de Rijnsstreek. Dekking van de kosten vindt plaats vanuit het MJP. Projecten in het MJP worden voor 50% gesubsidieerd door de provincie.

3.2 Programma Ruimtelijk beheer

3.2.1 Financiële consequenties

Programma 2 Ruimtelijk beheer	2018	2019	2020	2021
1. Verkeersveiligheid Westkanaalweg	35.000			
2. Basiskaart Grootschalige Topografie	23.500	23.500	23.500	23.500
3. Parkeerplaatsen Langeraar		1.667	1.667	1.667
4. Ronde kruising Westkanaalweg/Aardamseweg				50.000
5 Colour for Green	25.000	25.000		
Saldo voorstellen	83.500	50.167	25.167	75.167

3.2.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

1. Verkeersveiligheid Westkanaalweg

Maatschappelijk bestaan er zorgen over de verkeersveiligheid van de Westkanaalweg in Ter Aar. Het betreft een doorgaande provinciale weg met een lokaal karakter. Door het omleiden van vracht- en landbouwverkeer dat voorheen gebruik maakte van de Aardamseweg, en het beperken van het doorgaand op de Oostkanaalweg zal de verkeerintensiteit toenemen. Hiermee is behoefte om structurele maatregelen te nemen op de Westkanaalweg toegenomen.

In maart en april 2017 hebben wij in samenspraak met de provincie Zuid Holland al tijdelijke maatregelen getroffen met als doel de verkeersveiligheid te verbeteren. Voor de langere termijn is het de bedoeling met structurele maatregelen de veiligheid van de weg verder te verbeteren.

Met het onderzoek is een bedrag gemoeid van circa € 35.000.

2. Basiskaart Grootschalige Topografie

De rijksoverheid heeft besloten tot één nieuwe uniforme landsdekkende digitale topografische kaart, de Basiskaart Grootschalige Topografie (BGT). Het is de bedoeling dat alle instanties gebruik maken van deze uniforme kaart. De gemeenten zijn als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte, naast anderen, zoals de provincie en de waterschappen bronhouder van geoinformatie. Zij zijn verplicht een bijdrage te leveren aan het bijhouden van de Basiskaart Grootschalige Topografie (BGT). Doel hiervan is om tezamen met de andere bronhouders een actuele en betrouwbare topografische kaart in stand te houden.

Het bijhouden van de BGT betekent dat veranderingen die plaatsvinden in de openbare ruimte (door bijvoorbeeld aanleg van nieuwe wijken en nieuwe wegen) worden ingemeten, digitaal worden vastgelegd en tijdig worden verwerkt in de landelijke voorziening ten behoeve van de BGT. Er is dus een belangrijke samenhang tussen de bijhouding van de BGT en beheer van de buitenruimte. Het bijhouden van de BGT is sinds 2017 een structurele taak.

Vanaf 2016 ontvangen de gemeenten voor de bijhouding van de BGT een bijdrage in het gemeentefonds. Voor Nieuwkoop bedraagt die bijdrage € 12.500.

De werkelijke kosten voor de bijhouding van de BGT zijn echter hoger en bedragen naar verwachting € 42.000. Het gaat om kosten voor het inmeten en digitaal verwerken van de gegevens.

Kosten bijhouding BGT		€ 42.000
beschikbaar via Gemeentefonds	€ 12.500	
beschikbaar budget voorheen GBKN	€ 6.000	
		€ 18.500
		€ 23.500

3. Parkeerplaatsen Langeraar

In veel oudere woonwijken is een te kort aan parkeergelegenheid. Ons beleid is om bij de uitvoering van groot onderhoud daar waar mogelijk extra parkeerplaatsen aan te leggen. Jaarlijks bezien wij de mogelijkheid om financiële middelen vrij te maken.

In 2018 willen wij bij de uitvoering van groot onderhoud in de woonstraten in Langeraar nabij de Van Wassenaerstraat circa 15 extra parkeerplaatsen realiseren. In de wijk is een tekort aan parkeerplaatsen en het knelpunt is ook door de dorpsraad op de agenda geplaatst. Wij zijn hierover op dit moment in gesprek met de dorpsraad. De dorpsraad heeft inmiddels ook het initiatief genomen voor een plan.

Met de aanleg is een investering gemoeid van € 50.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2019 € 1.667.

4. Rotonde kruising Westkanaalweg/Aardamseweg

Ingenieursbureau Movares heeft onderzoek gedaan naar de afwikkeling van de verschillende verkeersstromen als gevolg van de komst van het een IKC in Ter Aar. Uit het rapport komt naar voren dat, bij de afwikkeling van het verkeer via de Westkanaalweg, een verkeersveilige aansluiting van de Westkanaalweg op de Aardamseweg essentieel is, vooral vanwege de toename van het aantal jonge verkeersdeelnemers en tegelijkertijd een toename van het autoverkeer tijdens de spits. De aanleg van een rotonde wordt in het rapport als beste oplossing beschouwd.

Het is onze bedoeling om de rotonde te realiseren voordat het nieuwe IKC wordt geopend. Wij zijn inmiddels gestart met de aankoop van de benodigde gronden.

De kosten van de rotonde worden geraamd op € 2.000.000, maar de uiteindelijke kosten voor de gemeente hangen af van onder meer een eventuele bijdrage van de provincie.

Voor de meerjarenbegroting moet rekening worden gehouden met kapitaallasten vanaf 2021.

5. Colour for Green

Het gemeentelijk groenbeleid richt zich op het versterken van het Groene Hart-karakter van de gemeente en inzetten op Colour for Green en biodiversiteit. Biodiversiteit in het openbaar groen wordt bijvoorbeeld versterkt door het toepassen van bloeiende bermen, soortenrijke slootkanten. Buiten het reguliere beheer om willen wij in 2018 en 2019 op potentiële locaties projecten uitvoeren.

Wij willen in de komende twee jaar op circa tien locaties op geschikte plaatsen bloeiende bermen aanleggen en machinaal bollen planten met een bijmengsel. Wij willen hiervoor in 2018 en 2019 een bedrag inzetten van € 25.000.

3.3 Programma Sociaal domein

3.3.1 Financiële consequenties

Programma 3 Sociaal domein	2018	2019	2020	2021
1. Ontwikkelingen in het sociaal domein in relatie tot de stelpost	100.000	100.000	100.000	100.000
2. Incidentele extra bijdrage Werkbedrijf	100.000	100.000		
3. Onderzoek inzicht in buitensport	20.000			
Saldo voorstellen	220.000	200.000	100.000	100.000

3.3.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

1. Ontwikkelingen in het sociaal domein in relatie tot de stelpost

In de begroting 2017 is een stelpost sociaal domein opgenomen van € 500.000. Op basis van de huidige inzichten ten aanzien van de tekorten op en het verzoek voor extra middelen voor Jeugdhulp wordt er mogelijk een groot beslag gelegd op deze stelpost. Tegelijkertijd zien we ontwikkelingen aankomen die hoogstwaarschijnlijk leiden tot budgettaire claims. Denk bijvoorbeeld aan capaciteitsuitbreiding bij Veilig Thuis, de verdere decentralisatie van de Maatschappelijke zorg en de aanpak van personen met verward gedrag. Ook vanuit maatschappelijk werk worden signalen afgegeven dat de budgettaire druk hoog is vanwege toenemende problematiek, bijvoorbeeld rond huisvestingsproblematiek. Hierover moet nog overleg gevoerd worden. Verder zullen we waarschijnlijk nog extra moeten inzetten op de transformatie in het sociaal domein en preventie. Aan de hand van het levensloopdenken willen we hierover met de partners in het sociaal domein in overleg. Wij denken daarom dat het reëel is om de stelpost voor het sociaal domein structureel op te hogen met € 100.000.

2. Incidentele extra bijdrage Werkbedrijf

Tijdens het opstellen van deze Uitgangspuntennotitie wordt nog gewerkt aan de begroting van het Werkbedrijf in oprichting. Op basis van de conceptcijfers verwachten we een incidentele extra bijdrage die verband houdt met de opbouw van de organisatie en het integreren van de werkprocessen. Vooralsnog gaan we voor 2018 en 2019 uit van jaarlijkse extra bijdrage van € 100.000.

Toelichting punt 1 Uitwerking Stelpost sociaal domein

Het restant van de stelpost bedraagt voor 2018 € 130.583 op basis van reeds vastgestelde bedragen. Het tekort op jeugdhulp vanaf 2019 is op basis van eerdere prognoses van de TWO. Over deze bedragen heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Misschien doet het risico zich niet in deze mate voor, maar we hebben nog geen signalen dat het bedrag voor 2019 af zal wijken van de prognose. Het voorstel is om de stelpost op te hogen met structureel € 100.000.

Verder is er een lijstje opgesteld van onderwerpen waarvoor mogelijk een beroep moet worden gedaan op de stelpost. Het is niet mogelijk om bedragen te koppelen aan deze ontwikkelingen, omdat we nog niet precies weten hoe financiering loopt en wat de kosten zullen zijn. Dat geldt eigenlijk ook voor het Werkbedrijf. We zijn nog in overleg over de begroting van het Werkbedrijf met SWA en de gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Op basis van de eerste (voorzichtige) signalen komen we in 2018 en 2019 tekort en neemt dat tekort af in het meerjarenperspectief. Voorgesteld wordt om in 2018 en 2019 € 100.000 in de UPN op te nemen.

STELPOST SOCIAAL DOMEIN	2018	2019	2020	2021
Stelpost op product Jeugd	250.000	200.000	150.000	150.000
Stelpost op product sociale participatie	250.000	300.000	350.000	350.000
Beslag op stelpost jeugd	-106.463	-53.231		
Extra tijdelijk fonds jeugdhulp	-254.835			
Verwachte tekort jeugd vanaf 2019		-291.099	-301.976	pm
Veiligheid jeugd	-8.119			
Budget voor Werkbedrijf				
Budget voor Koersplan				
Restant	130.583	155.670	198.024	500.000
Mogelijk beroep op stelpost sociaal domein				
Veilig thuis capaciteitsvraag	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Landelijke contracten van VNG (kindertelefoon, Sensor, ...)	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
Decentralisatie Maatschappelijke zorg				
Aanpak personen met verward gedrag				
<i>Begeleiding LVB groep</i>	<i>opgenomen in de voorjaarsnota</i>			
Maatschappelijk werk (knelpunten tot nu toe niet op ingegaan, in samenhang met convenant huisuitzettingen)				
Vrouwenopvang (zomer 2017 herijkte visie)				
Vervolg op rekenkameronderzoek	wellicht extra inzet preventie / transformatie			
JGT uitbreiden tot 23 jaar				
Gezondheidszorg statushouders				
Huishoudelijke hulp aanbesteding				
Effect nieuwe taken op formatie / capaciteit				
<u>Werkbedrijf</u>	2018	2019	2020	2021
Aandeel in kosten beleidsinterventies	-83.593	-74.157	-74.157	-74.157
Aandeel in kosten knelpunten uitvoering	-109.015	-80.152	-80.152	-80.152
Af: verschil SWA begroting en Nieuwkoop	15.000	49.000	78.000	121.000
Af: Nieuwkoop werkt	50.000	50.000	50.000	50.000
Af: Start eens tof	30.000	30.000	30.000	30.000
Besparingen op BUIG	pm	pm	pm	pm
Efficiency maatregelen	pm	pm	pm	pm
Maximaal risico op tekort	-97.609	-25.309	3.691	46.691

3. Inzicht in Buitensport

Binnen onze gemeente neemt bewegen en sport een belangrijke plaats in. Zowel faciliteiten (lees sportvoorzieningen) als organisatie (lees: verenigingen) zijn daarbij belangrijk. Voor het zwemmen zijn door de subsidieoeverkomst met Aarweide en de besluiten ten aanzien van het eigen gemeentelijke zwembad voor de komende jaren duidelijk. Ten aanzien van de sporthallen is sprake van lopende processen ook in vervolg op het rekenkamerrapport. De discussie over de toekomst van De Vlinder in Ter Aar maakt daar natuurlijk ook deel van uit. De samenwerking van de voetbalclubs en de belangrijke rol van Stibunini daarin is een groot succes voor dat onderdeel van de sport.

Vanuit met name de hockey en de tennis komt de vraag in hoeverre door optimalisatie van het beheer verbeteringen te bereiken zijn. Alvorens daar het gesprek over aan te gaan is het van belang goed zicht te hebben op deze sportaccommodaties. Van de voetbal is dat bekend en inzichtelijk. Voor de hockey en de tennis is het college voornemens om een rapport op te laten stellen omtrent de verenigingen en hun accommodaties. Dit "zicht op buitensport" vormt dan een goede basis voor de verdere gedachtenvorming. Het voorstel is om hiervoor een bedrag van € 20.000,- uit te trekken (incidenteel)

3.4. Programma Bestuur en dienstverlening

3.4.1 Financiële consequenties

Programma 4 Bestuur en dienstverlening	2018	2019	2020	2021
1. Code Oranje / Nieuwe democratie	30.000			
Saldo voorstellen	30.000	0	0	0

3.4.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

1. Code Oranje / Nieuwe democratie

Een groep van enkele honderden burgemeesters, wethouders, raadsleden, actieve burgers, wetenschappers en ondernemers heeft in 2016 een initiatief gelanceerd voor verandering van de politieke democratie. Dat onder de naam Code Oranje.

De naam wijst op de urgentie om de huidige democratie te vernieuwen. Inwoners hebben de behoefte én de vaardigheden om hun leefomgeving te beïnvloeden. Om dat verder te bereiken, werkt de groep aan een nationale veranderagenda. Deze agenda bestaat onder meer uit een landelijk burgerakkoord, een innovatieve voorhoede van gemeenten en een oproep tot een wetswijziging aan het kabinet.

Nieuwkoop doet mee als voorhoede gemeente en is ondertussen gestart met een werkgroep van inwoners, raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Met elkaar zijn we op zoek naar nieuwe vormen van democratie. Denk daarbij aan wijkbegrotingen, burgerjury's, burgerraadsleden, gemeentekonventie etc.

Het gevraagd budget is bedoeld om kosten die kunnen voortvloeien uit de activiteiten te dekken. Te denken valt aan kosten voor bijeenkomsten, sprekers, experimenten met nieuwe tools of app's etc. Aard en omvang is vooraf moeilijk aan te geven. Het bedrag van € 30.000 geeft ruimte maar is ook een beperking qua omvang.

3.5 Bedrijfsvoering

3.5.1 Financiële consequenties

Geen voorstellen ingediend.

3.5.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

Het reserveren van middelen om te komen tot een energietransitie via de reserve Duurzaamheid opent ook mogelijkheden voor verduurzamingsmaatregelen van de gemeentelijke bedrijfsvoering. Hiertoe bestaan nog geen concrete plannen, wel hebben wij het algemene voornemen om de gemeentelijke bedrijfsvoering te verduurzamen. Wanneer we dit voornemen uitwerken in daadwerkelijke maatregelen, zullen we deze met uw raad bespreken.

3.6 Algemene Dekkingsmiddelen

3.6.1 Financiële consequenties

Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen	2018	2019	2020	2021
1. Afbouw precario t.b.v. Energietransitie	100.000	250.000	375.000	500.000
Saldo voorstellen	100.000	250.000	375.000	500.000

3.6.2 Uitgewerkte toelichting per keuze

De reservering van middelen voor de energietransitie krijgt vorm door stortingen in de reserve Duurzaamheid. Deze stortingen worden gedekt uit de opbrengsten uit precariobelasting. In 2018 gaat het om een deel (€ 100.000) van de opbrengsten, in 2021 worden vrijwel alle opbrengsten (€ 500.000) uit precariobelasting gestort in de reserve Duurzaamheid. De stortingen vormen een oplopend nadeel voor de lopende exploitatie. We stellen ons tot doel dit nadeel op te vangen zonder hiervoor van een andere algemene belastingsoort (zoals de OZB) te verhogen. Zo groeien we stap voor stap toe naar een volledige onafhankelijkheid van de precariobelasting.